

Hun wereld ontdekken

"Kinderen de mogelijkheid garanderen om hun geest harmonieus te ontwikkelen, alle verborgen krachten volledig te benutten, ze op te voeden in eerbied voor het goede, het schone en vrijheid....

Naïeveling! Probeer het maar! De maatschappij heeft jou een kleine wildebras gegeven, die je moet temmen, netjes moet opvoeden, plooibaar moet maken - en wacht. De staat wacht, de kerk en de toekomstige broodheer wachten"

(UIT: J. Korczak, *De Republiek der kinderen*, Ned. vertaling door R. Görtzen, SWP Amsterdam 2012)

Janusz Korczak schreef dit zo'n 90 jaar geleden. Natuurlijk hebben leraren het beste met kinderen voor, maar de wereld is weerbarstiger dan wij wensen.

Ook nu hebben we hoge idealen in ons onderwijs. Lees alle visie-documenten van de scholen er maar op na. Maar uiteindelijk gaat het er toch gewoon om dat je kinderen zodanig voorbereid dat ze in deze maatschappij hun weg kunnen vinden en vooral van nut kunnen zijn.

We spreken weliswaar over "ont-wikkeling" maar in de praktijk wikkelen we onze kinderen vooral in! In het format van onze cultuur.

Dat gebeurt in iedere samenleving. Of kinderen nu op school zitten in Noord Korea, China, Uganda of in Nederland, overal dienen zij zich aan te passen aan de heersende cultuur, al of niet met IKEA. Dat doen zij dan ook meestal zonder al te veel protest, want ze denken dat het zo hoort. Zij komen in een wereld die nog van alles kan blijken te zijn.

Op school geven we wereldverkenning, soms onderverdeeld in aparte zaakvakken. Een onderverdeling in geschiedenis, aardrijkskunde, biologie, natuurkunde, science die wij in de loop van jaren hebben gemaakt en die handig bleek te zijn. Waarschijnlijk delen ze een aantal zaken in Uganda weer anders in, omdat ze dat daar handig vinden.

Jonge kinderen verkennen de wereld natuurlijk op een andere manier. Zij hebben onze formats nog niet in hun hoofd, hebben geen idee wat nuttig is, waar je later iets aan hebt. Ze zijn gewoon razend nieuwsgierig, soms zelfs geobsedeerd door mieren die krioelen in een hoop... Zij willen weten, zij willen ontdekken.

Als ze dat niet meer willen, zijn ze wellicht al te veel in ons format geduwd!
Betekenisvol leren is: zoeken naar wat

betekenis heeft voor kinderen in hun eigen bestaan. Daarom formuleerde Korczak als één belangrijk kinderrecht: "Het kind heeft recht op de dag van vandaag". Wanneer het lukt om in ons onderwijs de wereld van het kind voorrang te geven boven onze volwassen formats, zal het zich sterk kunnen ontwikkelen. Maar wordt het dan wel goed voorbereid op later? Jazeker, zegt Korczak, als het kind vandaag tot zijn recht komt zal het later vele vruchten dragen!

Het is daarom zaak dat iedere leraar vooral hùn wereld ontdekt!

Arie de Bruin